

RAPORT COMUN

ASUPRA TEZEI DE DOCTORAT

„COMBATAREA CRIMEI ORGANIZATE PRIN DISPOZITII DE DREPT PENAL”

SUSTINUTĂ ÎN ANUL 2011 DE DNA. LAURA CODRUȚA KOVESI

În urma deciziei nr. 3/30 oct. 2016 a președintelui Comisiei Științe juridice din cadrul CNATDCU, subsemnații prof. Claudia Ghica Lemarchand, prof. Vlad Constantinesco și conf. Radu Chiriță am fost numiți în Comisia de lucru însărcinată să analizeze veridictatea sesizării de plagiat în privința tezei susmenționate.

Concluzia la care am ajuns este aceeași. Având însă în vedere că argumentele reținute au fost diferit nuanțate în cadrul Comisiei noastre de lucru, considerăm necesar ca Raportul nostru comun să conțină separat și detaliat ambele poziții.

A. Raportul prof. Ghica Lemarchand și prof. Constantinesco

INTRODUCERE

Am fost sesizați de CNATDCU pentru a expertiza teza de doctorat a Dnei Laura Codruta Kövesi, susținută la Facultatea de Drept și științe administrative de la Universitatea de Vest din Timisoara, sub conducerea dlui. profesor Viorel Pasca, în 2011, pe tema „Combaterea crimei organizate prin dispozitii de drept penal” și a indica dacă există sau nu plagiat. În acest sens este absolut necesar de a defini ce vom reține prin plagiat pentru a da o adevărată valoare științifică analizei noastre și de a reține o metodă de analiză calitativă fină, care să fie diferită de cea a unui program informatic de analiză automată. Astfel, concluziile vor avea o relevanță academică.

I. DEFINITIA PLAGIATULUI RETINUTA

Expertiza cere o definitie stricta a notiunilor, ceea ce conduce la aplicarea unei metodologii stiintifice riguroase.

A. CONDITIILE MATERIALE ALE EXPERTIZEI

Pentru a efectue analiza ceruta, CNATDCU a pus la dispozitia noastra un voluminos dosar continut in adresa internet urmatoare

<http://owncloud.edu.ro/owncloud/index.php/apps/files/?dir=/Laura%20Codruta%20Kovesi>

Acest document-sursă contine mai multe dosare, care fiecare contin dosare diferite cu multiple anexe.

In ciuda unei reconfigurari a documentului-sursa prezentat la origine, documentele continute sint foarte greu de exploatat material (mult timp pentru a se deschide, dificultate de la reveni la documente directe sau de a afisa mai multe documente pe pagina in acelasi timp). Un mare efort a fost facut pentru a utiliza mai usor documentele prin un clasament logic, in sa manipularea documentelor nu a fost simplificata sau usurata. Deci manipularile electronice sunt lungi, complexe, dificile.

Munca s-a derulat intr-un timp restrans, ceea ce a adaugat la dificultatea materială a expertizei prezente.

B. NOTIUNILE DE PLAGIAT RETINUTE

Plagiatul poate fi de naturi diferite, care au fost diferite de autorii prezentei analize.

1. Referințe legale

In preliminar, notam ca nu exista o definitie universal admisa a plagiatului si ca numeroase legislatii trateaza plagiatul ca o forma de falsificare. Astfel, ca exemplu, in dreptul francez, falsificarea este definita de articolul L 335-3 al Codului proprietatii intelectuale : « Est également un délit de contrefaçon toute reproduction, représentation ou diffusion, par quelque moyen que ce soit, d'une oeuvre de l'esprit en violation des droits de l'auteur, tels qu'ils sont définis et réglementés par la loi ».

Dreptul român a retinut o definitie speciala a plagiatului in legea n° 206 din 27 mai 2004 (articolul 4 lit. d si e) :

„d) plagiatul -expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere

scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale;

e) autoplagiatul -expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale aceluiași sau acelorași autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.”

2. Analiza retinuta de autorii expertizei in cadrul analizei tezei supuse

Pentru a efectua o analiza fiabila si demna de interes, tinand cont de situatiile diferite care merita o apreciere diferita, subsemnatii au retinut definitia urmatoare : **plagiatul este o abatere de la onestitatea stiintifica, care consta in a-si insusi fara drept opera unui tert, ceea ce se poate face de maniere diferite care trebuie diferite:**

- plagiatul poate consta in reluarea exacta a formularii emanind de la un tert autor veritabil, fara a utiliza ghilimele, nici a indica cu precizie sursa citata. Dreptul de autor este violat aici de maniera evidenta, motiv pentru care vom vorbi de plagiat-falsificare, situatie vizata de legea din 2004 care nu mentioneaza insa atingerea purtata in acest caz dreptului de autor.
- exista o forma atenuata de plagiat, care se numeste in mod general „parazitism” sau „demarcaj”, care consta in a se servi de ideile unui autor, exprimandu-le diferit, fara a mentiona sursa cu o precizie suficienta. Aceasta forma, care este frecventa in lucrarile universitare, se explica prin faptul ca numeroase lecturi sint necesare elaborarii unei lucrari universitare, prin impregnarea intelectuala care rezulta si prin faptul ca unii autori nu mai sunt atenti la sursa ideii de care s-au impregnat si care incep sa o considere ca fiind proprie, mai ales daca o anumita durata de timp s-a scurs intre lectura si momentul scrierii propriul text. Asupra oricarui subiect, unele reflectii sunt atat de comun admise si raspindite, incat formeaza un adevarat fond conceptual despre care e foarte greu (sau chiar imposibil) sa se desprinda sau din care sa se determine cu certitudine primul autor. Incontestabil, dezvoltarea internetului a favorizat si dezvoltat aceasta forma de plagiat-parazitism, care insa nu releveaza aceeasi intentie doloziva constienta si determinata, ci poate fi atribuit in numeroase cazuri neglijentei sau neatentiei.

Intrebarea care se pune este aceea de a sti daca acest « parazitism » este un plagiat in adevaratul sens al cuvintului sau poate fi considerat ca o forma benigna, autorizata sau atenuata de plagiat. Gravitatea celor doua comportamente de falsificare si parazitism a fost retinuta, dar diferentiata, in cadrul analizei prezente.

Raspunsul la intrebarea de a decide daca diferitele comportamente descrise constituie un plagiat sau nu ține în final de competenta membrilor comisiei de specialitate a CNATDCU și Consiliului general al

acestui organism, care vor aplica doctrina pe care au degajat-o in deciziile si cazurile similare ce le-au fost supuse.

- citarea textelor legislative sau reglementare intr-o teza de drept nu poate fi considerata ca o forma de plagiat, nu exista aici nici o forma de „împrumut” neautorizat, nici o insusire a gindirii unui tert prin falsificare sau parazitism, iar asta chiar daca un alt autor a citat si el aceasi sursa legala. Metodologia academica a tezei juridice ne poate sa faca economia acestor citari de lege si regulament pentru nevoile analizei sustinute.

Analiza cantitativa efectuata informatic nu permite intodeauna distinctia intre ce este plagiat si ce este citare juridica normala.

3. Analiza cantitativa prin program informatic si analiza calitativa

Documentul prin care sesizarea depusa la UEFISCDI tinde a demonstra existenta plagiatului in teza supusa expertilor se bazeaza pe rezultatul utilizarii unui program informatic anti-plagiat : iThenticate, care permite sa stabileasca cifre de pasaje plagiate in teze care au fost trimise in fisiere owncloud.

Aceasta analiza cantitativa efectuata de ordinator este, fara nici o indoiala utila, dar cum este mecanica si automata nu ia in cont diferitele forme de citare care au fost recapitulate mai sus. Utilizind rezultatele acestei analize ca baza de plecare, in acest raport vom distinge cu precizie ce anume tine de plagiat-falsificare, de plagiat-parazitism si ce constituie o citare normala de text considerat totusi de programul informatic iThenticate ca plagiat. Proportiile de plagiat descoperite de mijloacele informatice vor fi revazute in acest fel.

II. ANALIZA TEZEI

Analiza tezei reia sistematic paginile trimise in cadrul sesizarii ca fiind plagiate. Ca urmare, proportiile retinute de program in functie de capitole vor fi revazute in cadrul unei analize calitative retinand cele trei ipoteze descrise mai sus.

A. PREZENTAREA GENERALA A TEZEI

Teza doamnei Kövesi se prezinta, la prima vedere, ca o lucrare universitara respectind cerintele uzuale : un plan structurat, note de subsol, o bibliografie generala (manuale, articole) aproape exclusiv in limba româna – ceea ce nu e nici uimitor nici relevant tinând cont de subiect – dar din care sunt absente unele lucrari citate in notele de subsol. Putem nota ca bibliografia contine lucrari de LASCU, L., nume despre care aflam din dosar ca este numele patronim de nastere al Dnei Kövesi, autoarea tezei. A se cita pe sine

in bibliografia generala nu constituie un plagiat. Ar fi fost mai clar ca dna. Lascu, casatorita Kövesi, nume marital retinut de interesata, sa faca sa apara aceasta identitate in teza; dar acest element este putin relevant in analiza prezenta. Teza nu contine o tabla de jurisprudenta si un index analitic.

B. ANALIZA CALITATIVA A TEZEI

Pentru a distinge fiecare ipoteza dintre cele trei expuse, metoda de lucru retinuta a fost urmatoarea :

- Identificarea pasajului de Ithanticate pentru a verifica sesizarea
- Comparatia intre teza transmisa in document PDF scan dupa original si documentul sursa trimis in document atasat sub forma PDF asemenea. Comparatia este dificila, pentru ca utilizarea documentelor in acelasi timp nu se poate face printr-un retur la dosar, ci prin deschiderea concomitenta a multiple ferestre de consultare.
- Acest examen permite de a verifica cu precizie natura si similitudinea/identitatea pasajelor comparate intre teza si ceea ce am numit documentul-sursa.

Rezultatele analizei pagina dupa pagina sint urmatoarele, cu o precizie preliminara importanta aici.

Faptul de a utiliza originalele si nu programul informatic demonstreaza un decalaj de o pagina intre teza expertizata informatic si original. Deci, concluziile noastre se bazeaza de fiecare data pe documentele originale – teza si sursa – chiar daca exista un decalaj intre documentele vizate de programul informatic, care face sa apara o diferenta fata de originalul tezei. Deasemenea, in unele cazuri, sursa citata de teza este un text legal vizat formal. Chiar daca similitudini de prezentare intre documentul sursa si teza pot fi notate, ele pot revela utilizarea textului si interpretarea regulilor pozitive. In acest caz, exista un adevarat dubiu asupra plagiatului sau nu. Conform regulilor dreptului pozitiv, si mai ales a principiilor generale de drept penal, expertiza actuala a ales de a acorda beneficiul dubiului persoanei banuite de plagiat. Deci, in unele cazuri, plagiatul este inlaturat pentru ca intentia autorului tezei nu este manifesta.

p. 7 : §2 : fraza identica cu articolul Anei-Maria Papuc (necitat intre ghilimele nici in bibliografie) – 7 randuri pot fi considerate plagiat-falsificare.

§ 3 : pasaj luat din articolul AM Papuc. 9 randuri pot fi considerate plagiate, dar din ele 3 trebuiesc deduse din punct de veder stiintific (citare a unui raport ONU cu note jos de pagina). Insa, se poate remarca identitatea amplasarii citarii.

Deci 6 randuri de plagiat-falsificare, cu beneficiul dubiului sursei conventionale citate formal.

p. 16 : Repros de plagiat pe nota de jos de pagina 5. Sursa citata in teza nu exista. Documentul sursa citeaza sursa veritabila. Dar greseala de ortografiere a numelui nu e o proba de plagiat. Este dificil de a

exploata acest argument cu siguranta, pentru ca autorul tezei ar fi putut sa faca o greseala de ortografiere care sa se regaseasca in restul dezvoltarii si este reluata in bibliografia generala, care preia si claseaza toate sursele citate. Acest element nu e relevant pt. plagiat, ci pledeaza in sens invers.

p. 17 : o fraza extrasa dintr-o prezentare de carte de catre o editura, cu o reformulare partiala. 3 randuri de plagiat-falsificare pot fi retinute. Insa admitem ca este dificil de citat o sursa utilizata cand nu exista un autor veritabil si nici p referinta bibliografica pe care sa o citezi.

p. 21-22 : p. 21 preluata integral dintr-un articol din 2009, fara citare a autorilor. Chiar si notele de subsol sint identice si ghilimelele care trimit la alte surse citate in sursa necitata. Constatam deci circa 30 randuri pe p. 21 si 8 pe p.22 de plagiat-falsificare.

Greseala care este facuta in nota de subsol in documentul-sursa asupra unei carti in engleza este reluata integral in teza (white collar crime, Sutherland) si se regaseste in bibliografie. Acest element este retinut ca relevant.

p. 22-23 : 40 randuri copiate integral cu formulari personalizate de autorul necitat si referintele bibliografice. O singura diferenta. In teza nu e utilizata o citare care exista in sursa. Plagiat-falsificare retinut.

p. 24 : 7 rânduri copiate integral. Plagiat-falsificare retinut.

REMARCA - in nota produsa de Mme Kövesi se explica faptul ca a citat toti acesti autori in numeroase note, ceea ce permite de a inlatura plagiatul. Este exact pentru sursele citate, dar ceea ce este de reprosat este ca a preluat aceasta prezentare (argumente, articularea lor, notele de subsol) dintr-un document sursa necitat.

p. 30 : 7 randuri copiate integral fara citare de sursa. Plagiat-falsificare retinut.

p. 31 : 20 randuri copiate integral fara citare sursei, chiar daca prezentarea formala este diferita (liniute in sursa, fraza cursiva in teza). Plagiat-falsificare retinut.

p. 31-32 – 30 randuri copiate integral fara sursa citata (Hedesiu). O singura diferenta. Sursa desemneaza temporal « ultimul deceniu si jumătate », teza vorbeste de « din anii '90 ». Plagiat-falsificare.

p. 33 : copie integrala dupa aceasi sursa necitata cu o singura diferenta, un paragraf nu e reluat. Aceleasi

expresii si analize. Plagiat-falsificare retinut, deci circa 30 randuri.

p. 39-40 : 20 randuri copiate integral, in afara de un component al frazei de pura legatura. Chiar si sursele citate sint reluate integral. Plagiat-falsificare.

p. 42 : programul informatic releva o identitate la sursa. Insa lectura atenta permite de a pune in dubiu. Este o prezentare a unui raport DIICOT citat si de sursa si de teza. Prezentarea facuta in teza este mai completa decit cea din sursa, deci o lectura si o exploatare a datelor din raport este plauzibila si relevantele se pot explica prin referinta la aceasi sursa originala, adica raportul. Deci nu este plagiat.

p. 48 : documentele transmise si scanate nu corespund cu originalul tezei. Din punct de vedere obiectiv si indiscutabil o fraza poate fi retinuta in cadrul plagiatului, ca si ordinea in care argumentele sint dezvoltate si exploatate. Insa trebuie mentionat ca restul textului este o citare a textului conventiei internationale, care e citata in nota si de sursa si de teza. Este prin urmare dificil de a retine un plagiat indubitabil.

p. 58-59 : un pasaj retinut de programul informatic. Dar acest citat trebuie descompus. Prima fraza (5 randuri) este o reproducere integrala a unei formule gasite intr-o sursa, dar restul pasajului este o enumerare a domeniilor care figureaza in conventie, care e citata formal. Deci autorul tezei nu poate modifica acesti termeni juridici. Se poate constata o identitate de demonstratie, dar doua paragrafe nu pot fi retinute in cadrul plagiatului. 5 randuri de plagiat-falsificare.

p. 61 : 8 randuri copiate integral dintr-o sursa necitata. Plagiat-falsificare.

p. 71 : 14 randuri copiate integral din aceasi sursa ca la p. 61. Trebuie remarcat ca aceste citate sint integrate intr-o demonstratie mult mai completa si personala a autoarei tezei, 10 pagini de demonstratie separa aceste doua utilizari ale sursei necitate. 14 randuri de plagiat-falsificare din punct de vedere formal, dar se poate sa fie parazitism din punct de vedere conceptual.

p. 81 : 30 de randuri sint detectate de programul informatic ca o citare neautorizata. Trebuie remarcat ca aceste randuri nu fac decit sa descrie procedura si regulile impuse de codul de procedura penala. Nu este o adevarata idee sustinuta de autorul sursei necitate, ci o expunere a dispozitiilor legale cu termeni reluati din lege. Trebuie remarcat ca ordinea argumentelor si prezentarea lor formala este, insa, identica. Plagiatul nu e retinut.

p. 82 : pasajele identice detectate de programul informatic corespund unor articole din codul de procedura penala, articole citate. In acest caz, reprosul nu poate fi considerat ca fondat. Plagiatul nu pare constituit.

p. 110 : programul informatic a detectat un paragraf de 8 randuri. Lectura reveleaza ca aceste pasaje au fost rescris utilizand unele expresii din sursa necitata. Argumentul este inspirat din, dar nu e identic in intregime. Plagiatul-parazitism poate fi retinut.

p. 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142 : reiau integral si identic masurile care sunt descrise in strategia nationala anti-drog, care este desemnata ca sursa in text inainte de a prelua si a dezvolta diferitele dispozitii, dar trebuie remarcat ca nu este citata in nota. A verifica in bibliografie. In oricare caz, reprosul de plagiat nu poate fi retinut. Este echivalent cu o trimitere la lege sau la cod, dispozitie oficiala, neatribuita formal unui autor.

p. 143 (in parte), 144, 145 (in parte) : circa 20 randuri pe pagina de reluare integrala a prezentarii unui acord international facut de un autor determinat intr-o publicatie din 2006. In mare parte sunt dispozitii descriptive, nedezvoltand idei personale ale autorului sursei necitate, dar ordinea adoptata de teza este identica. 20 randuri de plagiat-falsificare, restul fiind o forma de descriere a dispozitiilor legale, chiar daca un dubiu ramane, acesta profita persoanei banuite.

p. 203 : consultarea sursei produse si a tezei nu reveleaza in acest pasaj un imprumut necitat. Elementele constitutive ale infractiunii sunt prezentate si intr-o opera si in cealalta facind referinta la lege. De altfel, programul informatic descompune cuvintele asa-zis citate, care de fapt sunt preluate din dispozitiile legale. Plagiatul nu este constituit.

p. 204 : Idem. Ambele opere prezinta dispozitiile legale, facind trimitere la lege. Cuvintele sau partile de fraze semnalate de programul informatic ca identice sunt raspindite in text cu trimiteri la lege si o demonstratie mai completa in teza decat in documentul sursa. Este dificil de sustinut ca este un imprumut necitat. Nu este plagiat.

O singura fraza anodina poate fi retinuta ca identica, 1 rand. In rest, ambele texte descriu procedura penala facand trimitere la codul de procedura penala. Poate un rand de plagiat-falsificare.

p. 206 : idem. Presentare a dispozitivului legal din codul de procedura penala. Presentarea e identica si inlantuirea conditiilor prezentate e foarte apropiata de sursa, dar trimiterile sunt facute la articolele din codul de procedura penala si conditiile sunt mai dezvoltate (a se vedea sfirsitul paragrafului). Exista un dubiu de plagiat aici, contrar paginilor precedente, dar dubiul profita intotdeauna persoanei banuite.

Plagiatul nu poate fi retinut.

p. 211 : documentul sursa si teza prezinta dispozitivul legal de represiune a unei infractiuni, deci ambele citeaza pedepsele retinute facind referinta la cod. Se poate spune ca e identitate, dar sursa originala este codul citat in toate cazurile, in teza ca si in sursa. Nu este plagiat.

p. 226, 227 : o pagina intreaga (echivalent 30 randuri) plus 6 randuri pe pagina urmatoare sunt reproduse integral, chiar daca programul informatic nu le semnaleaza pe toate. Sursa nu este citata si este exploatarea chiar daca unele rubrici sunt rezumate sau reduse. 36 de randuri de plagiat-falsificare este retinut.

p. 227, 228: documentul-sursa si teza nu sunt identice. Trimiterea la documentele citate conduce la utilizarea acelorasi termeni juridici (actele vizate cat si notiunile definite), dar se poate remarca o diferenta intre sursele citate in teza, care sint mai complete decit cele din documentul sursa! Deci niciun plagiat nu poate fi retinut.

p. 235 : doua fraze sunt retinute de programul informatic. Prima este apropiata in descriere de sursa, dar nu identica. A doua fraza este identica si fara ca sursa sa fie citata, deci 3 randuri sint identice si fara nota citata. 3 randuri de plagiat-falsificare sunt retinute. Alte 3 randuri de plagiat-parazitism pot fi retinute.

p. 238, 239 : 26 randuri au fost utilizate in teza fara a cita sursa. Cuvintele si inlantuirea argumentelor este identica. Plagiat-falsificare.

p. 246 : fraza retinuta de programul informatic nu poate fi considerata ca un imprumut fara citare, este o prezentare a unei dispozitii legale citata si termenii legali sunt utilizati in ambele opere. Nu este plagiat.

p. 246, 247: descrierea elementului legal si a legaturii de cauzalitate urmeaza termenii legii, deci nu este o citare neautorizata. Constructia frazei asupra urmarii imediate are o structura similara, dar nu identica. Se poate apropia de parazitism, stiind ca majoritatea termenilor utilizati sint termeni legali sau juridici consacratii, deci fara a sustine o idee sau o demonstratie originala. Exista deci un adevarat dubiu asupra existentei plagiatului, care nu poate fi retinut.

p. 248: 20 de randuri sunt considerate de programul informatic ca fiind identice. Este descrierea infractiunilor, in care termenii impusi de legislatia europeana si interna sunt reluati. Se poate remarca aceasi structura de prezentare in teza ca in documentul-sursa. Plagiatul-parazitism este retinut aici.

p. 250 : pagina intreaga, deci echivalent 30 randuri, este in intregime copiata identic cu documentul-sursa. Plagiat-falsificare.

p. 252 : 14 randuri sint luate din documentul sursa fara citare. Plagiat-falsificare.

p. 253 : 8 randuri pot fi considerate ca o utilizare fara citare necesare. In schimb un mic paragraf de 6 randuri nu poate fi retinut pentru ca este o prezentare a notiunii definite de lege, deci fara a se detasa de lege, care e citata. 8 randuri de plagiat-falsificare.

p. 254 : 16 randuri pot fi relevate aici. Este prezentarea definitiilor legale, ale caror dispozitii sint vizate. Deci o mare originalitate nu poate fi ceruta, dar aici se remarca o similitudine de prezentare a argumentelor din punct de vedere al prezentarii formale si a structurii demonstratiei. Plagiatul-parazitism este retinut.

p. 258, 259 : prezentarea elementelor constitutive ale infractiunii descrie elementele legale care sint reproduse in paragraful ce precede si care citeaza si reproduce legea. Dificil de a considera ca descrierea argumentelor reia idea din documentul sursa care descrie infractiunea gratie termenilor legali. Deci plagiatul nu este retinut.

p. 260 : primul paragraf retinut de programul informatic este o prezentare a dispozitiilor legale, deci o identitate de termeni juridici apare ca normala. Al doilea paragraf este identic sursei, dar nu poate fi retinut ca plagiat, din moment ce o nota de subsol trimite la documentul sursa. Aceasta metoda este conforma uzajului si nu poate da loc la un repros. Plagiatul nu este constituit.

p. 261 : intreaga pagina (echivalent la 30 de randuri) este o reluare a documentului sursa fara citare. Plagiat-falsificare.

p. 262 : 5 randuri constituie o reluare a unui argument din documentul sursa fara citare. Plagiat-falsificare.

p. 272 : 20 randuri preiau argumentele din documentul sursa fara a-l cita. Chiar daca sunt o descriere de dispozitii legale, structura demonstratiei apartine autorului. Plagiat-falsificare.

p. 296, 297 : 10 randuri pot fi considerate aici ca o citare fara a mentiona sursa. Faptul ca aceasta sursa a

mai fost utilizata nu este considerat ca un argument automat de calificare a plagiatului. Cine a facut o teza de doctorat si o munca de cercetare ce se deruleaza pe mai multi ani, nu ignora ca mai multe luni sau ani pot separa doua faze si ca reluarea unor argumente nu este imposibila. In schimb, identitatea formala si intelectuala a fost apreciata aici. Plagiat-falsificare.

p. 297 : 5 randuri de citare fara indicare de sursa. Plagiat-falsificare.

p. 317 : din toate fragmentele retinute de programul informatic, numai 5 randuri pot fi retinute ca citare fara indicare de sursa, restul fiind descrierea dispozitiilor legale. Plagiat-falsificare pe 5 randuri.

p. 319 : 3 randuri sint reprostate, dar nu vor fi retinute pentru ca expun dispozitiile legale, deci fara demonstratie personala, ci o expunere si o utilizare de termeni juridici consacratii.

In raspunsul trimis de dna. Kövesi se indica sursa, care ar fi un curs din 2013, ulterior deci datei de sustinere.

Documentul sursa trimis nu are autor si datare, dar prezentarea seamana cu sursa precedenta, care este un manual din 2006.

Deci 3 randuri de Plagiat-falsificare.

p. 324, 325 : 5 randuri identice, cu o fraza personala intercalata. In plus teza adauga la jurisprudenta. Dupa urmeaza 6 randuri de citare fara drept. Daca circumstanta agravanta reia termenii legali si nu poate fi retinuta, alte fraze care contin expresii specifice ale descrierii lantului, veriga, fac obiectul unei demonstratii personale care trebuie protejata. 16 alte randuri preiau argumentele din documentul-sursa fara citare in nota. 27 randuri de Plagiat-falsificare.

p. 327 : nu se poate vorbi de plagiat, reia pedepsele prevazute de lege.

p. 329 : doua situatii diferite aici. 6 randuri reprezinta o reluare a argumentelor din documentul-sursa. Alte 4 randuri sint o preluare a legii, deci nu pot fi retinute. 6 randuri de Plagiat-falsificare.

p. 336 : 10 randuri sunt identice, celelalte preiau regula legala. Insa in aceste randuri sunt expuse definitii care se gasesc in lege. Se poate remarca ca ordinea argumentelor expuse este identica, chiar daca un dubiu subsista. 10 randuri de Plagiat-falsificare sint retinute.

p. 338 : 14 randuri sunt identice, chiar daca prezentarea formala difera. Plagiat-falsificare.

p. 357 : nu exista plagiat, randurile extrase corespund legii, care este citata in teza dar nu in documentul sursa.

p. 358 : ambele texte citeaza termenii legii care este citata in cele doua documente. Deci nu se poate vorbi de plagiat.

p. 360 : cca 20 de randuri sunt preluate fara a cita sursa. Se poate remarca insa ca autorul este citat citeva randuri inainte cu ghilimele si trimitere la sursa. 20 de randuri sint incriminate ca plagiat-falsificare in cadrul sesizarii, dar in acest pasaj intentia autorului de a utiliza o sursa necitata nu poate fi retinuta.

p. 361 : cca 15 randuri sunt preluate fara a cita sursa, idem supra. Schimbarea de pagina conduce in retinerea de plagiat-falsificare.

p. 365 : cca 20 randuri identice fara a cita sursa. Plagiat-falsificare.

p. 366-367 : 26 randuri preluate din sursa identic fara a fi citate. Plagiat-falsificare. Inca 20 de randuri corespund, dar este o prezentare a unor principii care sunt retinute de o conventie, deci un dubiu poate persista. Se poate remarca insa ca expresiile sunt identice.

p. 368 : 22 randuri identice fara a fi citate. Chiar daca este o prezentare a unui plan de actiune international, termenii utilizati sunt identici. Plagiat-falsificare.

p. 368 in fine – nu poate fi retinuta ca plagiat prezentarea unui sistem juridic cu trimitere la sursa originala.

p. 369 – nu este preluare de text.

p. 372 : ambele texte preiau termenii legii germane, deci nu exista plagiat.

p. 373, 374 – dificil de retinut un plagiat, ambele texte reiau termenii juridici din legislatii straine, exista trimitere la sursa legala straina, deci regulile sint respectate.

p. 375-376 : 12 linii de prezentare identica. Chiar daca este o prezentare a unui sistem de drept strain (China), inlantuirea argumentelor, precum si prezentarea lor formala este identica sursei, fara a o cita.

Plagiat-falsificare.

p. 376-377 : prezentarea sistemului din Marea Britanie este facuta liber, fara a cita textele. Dar in prezentare exista o nota de subsol care trimite la documentul sursa – Dobrinou. Dificil de retinut un plagiat.

C. REZULTATELE ANALIZEI CALITATIVE

Analiza calitativa conduce la rezultatele urmatoare :

- 556 randuri de plagiat-falsificare
- 47 randuri de plagiat-parazitism.

Aceste randuri raportate la teza dau o proportie de plagiat in functie de diferitele forme retinute.

Avand in vedere ca teza contine 444 de pagini de text (nu s-au retinut anexele), ca fiecare pagina contine circa 30 de randuri, ca o selectie initiala a fost efectuata de programul informatic Ithantificate, care a identificat pasajele expertizate: expertiza efectuata identifica 18 pagini si jumătate de plagiat-falsificare si 1 pagina si jumătate de plagiat parazitism. Avind in vedere ca plagiatul este definit ca „un imprumut” al gindirii sau exprimarii unui tert fara trimitere expresa, aceste calificari reunite reprezinta 20 de pagini in total, deci 4% din totalitatea tezei poate fi considerat ca plagiat sub diverse forme.

CONCLUZIE

Teza expertizata prezinta reluarea unor pasaje din documente fara a le cita conform uzajului academic. Aceste imprumuturi neautorizate pot constitui fapte de plagiat-falsificare (preluare identica) sau plagiat-parazitism (idea e preluata si reformulata). Pasajele care pot cadea sub calificarea legala româna de plagiat reprezinta circa 20 de pagini din 444, ceea ce reprezinta aproape 4% din teza. Deci se constata o culpa in constructia demonstratiei tezei. **Insa, circumstantele specifice trebuie luate in cauza pentru a determina sanctiunea.**

Proportia cifrata si natura imprumutului neautorizat sunt importante, caci permit a decide asupra oportunității si, eventual, a masurii sanctiunii adoptate. Pe o parte, se constata ca **proportia retinuta afecteaza o mica parte a tezei**, dar aceasta constatare cantitativa nu este determinanta, in aplicarea adagiului *fraus omnia corrumpit*. Pe de alta parte, natura imprumuturilor neautorizate permite de a constata ca este vorba de fraze care nu contin idei originale sau particulare (fraze facute din generalitati sau prezentari destinate vulgarizarii ideilor juridice, fara aport conceptual specific). Din punct de vedere calitativ, **aceasta atitudine nu permite de a constata lipsa de aport stiintific al tezei prezentate. In**

virtutea principiilor juridice, sanctiunea trebuie sa fie adaptata situatiei, individualizata pentru a asigura proportia fata de culpa. Din acest punct de vedere, retragerea titlului de doctor a autorului tezei supuse expertizei ne apare ca fiind o sanctiune excesiva si neadaptata. Se poate remarca, de asemenea, ca unele pasaje pot constitui o abatere de la etica stiintifica si academica. Insa dreptul român nu ofera nici un fel de alta sanctiune prin aplicarea unei scari de sanctiuni care sa poata tine cont de aceste situatii particulare. In acest caz, din moment ce nici o masura represiva nu se aplica, preconizam doua masuri preventive utile. **Prima masura este publicarea raportului de evaluare si anexarea, in masura posibilului, a prezentului raport exemplarelor din teza dnei. Kövesi prezente in biblioteci – mai ales, in Universitatea de Vest din Timisoara, unde teza a fost sustinuta. A doua masura este interzicerea publicarii tezei in starea actuala.**

Cel mult, se poate remarca ca autorul este primul responsabil, dar aceasta constatare nu permite a fi examinate procedurile academice de control. Difuzarea universală a informatiei prin internet complica sarcina universitatilor de a impiedica pe cât de mult posibil tentatia sau inadvertenta care ar putea conduce la plagiat. Ca urmare, procedurile de verificare prealabila a tezelor prin mijloace informatice sau mijloace personale de verificare de raportori si, mai ales, de catre conducatorul de teza, sunt cele care permit a verifica autenticitatea unei teze de doctorat propuse spre sustinere publica.

B.

RAPORTUL CONF.DR. RADU CHIRIȚĂ

I. Aspecte preliminare

La solicitarea CNATDCU pentru a expertiza teza de doctorat a Dnei Laura Codruța Kovesi, susținută la Facultatea de Drept și științe administrative de la Universitatea de Vest din Timișoara, în 2011, având titlul „*Combaterea crimei organizate prin dispozitii de drept penal*”, formulez prezentul raport.

Menționez faptul că anumite deficiențe de comunicare au condus la comunicarea către mine a datelor de acces la serverul cloud al CNATCU doar la data 15 noiembrie 2016, motiv pentru care analiza individuală a materialul pus la dispoziție a fost întârziată, ceea ce a condus și la imposibilitatea redactării unui raport comun cu ceilalți doi membri ai comisiei.

II. Definirea plagiatului

Potrivit art. 4 din Legea nr. 206/2004, plagiatul este definit ca „*expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale*”.

Definiția legală suferă însă de anumite omisiuni, care fac dificilă calificarea unei opere științifice drept plagiat din cel puțin trei motive.

În primul rând, **textul legal nu conține niciun criteriu cantitativ, pentru că e greu de presupus că o lucrare de zeci sau sute de pagini poate fi calificată plagiat atunci când se expune o singură frază preluată de la un alt autor fără citarea acestuia.**

În al doilea rând, **textul legal nu conține niciun criteriu calitativ, pentru că nu este același lucru copierea unei introduceri generale sau a unei idei absolut originale.**

În al treilea rând, **textul legal nu reglementează preluarea acelor expresii care sunt intrate în limbajul oarecum comun al unui domeniu științific, chiar dacă inițial au aparținut unui autor determinat.** Spre exemplu, chiar dacă inițial Traian Pop este cel care a definit noțiunea de subiect activ special al unei infracțiuni, zeci de generații de juriști au primit această informație la cursurile universitare, iar ea a fost reluată în absolut orice lucrare de drept penal, astfel încât la acest moment utilizarea acestei definiții nu poate fi calificată ca fiind un plagiat după autorul inițial. În mod similar, atunci autorul unei idei este notoriu, reluarea ideii nu poate fi calificată plagiat. Pentru a da un exemplu simplu, trimiterea la teoria relativității fără citarea lui Einstein nu constituie plagiat, autorul teoriei fiind notoriu.

Plecând de la aceste critici ale textului legal, sunt de părere că **o lucrare poate fi calificată ca fiind plagiată, în măsura în care fie din punct de vedere cantitativ, fie din punct de vedere calitativ autorul acesteia și-a însușit expresiile sau ideile altuia fără a-l cita, la un nivel la care în lipsa acestei preluări ar fi afectată substanța lucrării, excluzând însă din această analiză afirmațiile intrate în limbajul comun al unui domeniu de studiu, care se regăsesc în majoritatea lucrărilor în domeniu, sursa originală fiind pierdută sau notorie.**

III. Analiza tezei

Analiza tezei s-a făcut plecând de la cele descrise în sesizarea adresată CNATCU, având în vedere punctul de vedere al dnei. Kovesi exprimat în scris, precum și lucrări în materie care au putut fi consultate în timpul scurt avut la dispoziție pentru finalizarea raportului. Am exclus din analiză raportul realizat utilizând softul Ithenticate, întrucât imensa parte a surselor de comparație pe care le utilizează acest soft sunt ulterioare datei la care s-a susținut teza de doctorat în discuție și întrucât utilizează surse comparație a căror dată de publicare nu poate fi controlată.

În acest context, față de aspectele cuprinse în sesizare, am constatat că:

- La pagina 7 s-a copiat fără citarea autorului dintr-un articol al A. Papuc o introducere generală, fără nimic original în ea, fiind probabil ca sursa să fie o preluare dintr-un introducere utilizată în rapoarte ale ONU.
- La pagina 16, deși indicarea eronată a numelui unui autor – și inversarea numelui cu prenumele – pot crea suspiciuni privind consultarea în realitate a lucrării în cauză, nu sunt suficiente pentru a înlătura prezumția de bună credință a autorului lucrării.
- La pagina 17, este greu de identificat sursa plagiatului, fiind vorba doar de o frază extrem de generalistă.
- Paginile 21-24 sunt copiate cu diverse reformulări ale unor exprimări dintr-un articol din 2009 fără citarea autorilor, cu tot cu notele de subsol ale acestora. Este adevărat că lucrările citate acolo au fost citate în lucrarea dnei. Kövesi și în alte părți, însă ceea ce s-a preluat fără citare este o analiză a ideilor expuse acei autori, într-un articol necitat în lucrare.
- Paginile 30-33 cuprind idei generale, vehiculate de absolut toate persoane care au scris în domeniu, chiar dacă formularea din lucrare pare să fie preluată fără citare dintr-un alt autor.
- Paginile 39 și 40 par să fie copiate fără citare, deși nu cuprind nicio idee originală, fiind mai degrabă o introducere generală în materie infracțiunilor informatice comise pe Internet, care se mai regăsește în alte formulări în alte lucrări disponibile.
- Pagina 42 conține un raport al DIICOT, fiind exclus plagiatul.
- Paginile 48, 58 și 59 conțin o prezentare a unei convenții internaționale, cu pasaje din aceasta, fiind exclus plagiatul, chiar dacă aceleași pasaje au mai fost folosite de alți autori.
- Paginile 61 și 71 apar ca preluate de la un alt autor, dar ideea susținută între aceste două omisiuni de citare este oarecum originală și nu este preluată din altă parte.
- Paginile 81 și 82 sunt o descriere a unor prevederi legale, fiind exclus plagiatul, în condițiile în care este firesc ca oricine descrie acele prevederi să folosească aceleași noțiuni.
- Pagina 110 reia un argument de la un autor fără citare, însă argumentul este modificat în parte. Poate fi totuși considerat o formă de plagiat.
- Paginile 134-142 reiau în întregime un document guvernamental – Strategia antidrog – fără citarea sa, însă datorită naturii acestui document nu se poate reține o formă de plagiat.
- Paginile 143, 144, 145 cuprind o descriere generală a unui acord internațional de o manieră similară pentru toate persoane care au scris în domeniu.
- Pasajele indicate în sesizare și care vizează paginile 203, 204, 206, 211 etc. până la pagina 248 sunt texte în care fie se reiau prevederi legale, la fel ca și în lucrările menționate în sesizare, fie se explică anumite noțiuni de drept penal folosindu-se termenii generali care se regăsesc în orice lucrare în materie.
- Pagina 250 reia prevederi dintr-o convenție internațională, ceea ce exclude plagiatul.

- De la pagina 252 până la 260 sunt texte în care fie se reiau prevederi legale, la fel ca și în lucrările menționate în sesizare, fie se explică anumite noțiuni de drept penal folosindu-se termenii generali care se regăsesc în orice lucrare în materie, cu excepția primelor trei paragrafe de la pagina 252 care par să fie plagiate.
- Paginile 261, 262 și 272 conțin formulări de explicare a unor prevederi legale care sunt identice în orice lucrare de drept penal special și este dificil de identificat plagiatul.
- Două paragrafe de la paginile 296-297 sunt plagiate.
- Paginile 317, 319, 324, 325, 327, 329 reprezintă din nou prezentări generale ale unor infracțiuni, în termenii folosiți de toată lumea sau utilizând expresii întipărite în limbajul universal în materie, plagiatul neputând fi susținut.
- Un paragraf din pagina 336 poate fi considerat plagiat.
- De la pagina 338 la 374 sunt prezentări generale ale unor prevederi legale, cu preluarea explicațiilor și definițiilor universale oferite în lucrările în materie și în jurisprudență. Nu se poate reține un plagiat.
- Paginile 375 și 376 sunt preluate din lucrarea dlui. Dobrinoiu, care este citat numai la pagina 377. Dificil de reținut plagiatul, dată fiind existența acelei citări, chiar dacă „târzie”.

IV. Concluzii

Teza analizată conține câteva paragrafe care pot fi calificate ca fiind plagiate și încă câteva asupra cărora pot plana anumite suspiciuni, care nu sunt însă suficiente pentru a înlătura prezumția de bună credință.

Imensa parte a paragrafelor la care se face trimitere în sesizarea trimisă reprezintă preluarea unor prevederile legale sau din convenții ori alte acte internaționale, rapoarte guvernamentale etc. care nu face obiect al unui plagiat. În egală măsură, extrem de multe dintre aspectele cuprinse în sesizare nu sunt altceva decât fragmente din explicarea conținutului unor infracțiuni folosindu-se de anumite definiții ale unor termeni – similare oricărei lucrări științifice în materie sau oricărui curs universitar. În mod identic, multe dintre aceste fragmente presupus a fi fost plagiate sunt similare imensei părți a lucrărilor în materie. Chiar dacă nu este imposibil ca autorul să fi folosit fără citare una sau mai multe lucrări în materie, este la fel de posibil ca explicarea unor noțiuni legale să fie similară cu lucrări care tratează același subiect. Nu există niciunde pagini întregi în care explicații să fie similare cu cele din documentul sursă, ci numai paragrafe disperate, ceea ce susține ideea că este vorba despre reluarea unor noțiuni generale și universale în domeniu.

În ceea ce privește acele paragrafe care au fost preluate, în mod cert, fără citarea sursei, consider că ele au o valoare științifică redusă, fiind vorba despre introduceri sau prezentări ale unor aspecte comune, care nu aduc nimic interesant în dezbateră științifică. De altfel, ținând cont de numărul și calitatea surselor bibliografice utilizate cu certitudine de autorul tezei de doctorat este ușor inexplicabilă copiarea fără

citarea sursei a unor paragrafe, în condițiile în care câteva note de subsol suplimentare nu ar fi afectat cu nimic nici conținutul științific și nici elementul de originalitate din lucrare.

De aceea, **ținând cont de aspecte de natură cantitativă și calitativă, remarcând însă calitatea sa științifică sub nivelul unei teze de doctorat, consider că lucrarea nu este plagiată.**

În consecință, strict sub aspectul existenței sau inexistenței plagiatului, **propun păstrarea titlului de doctor conferit dnei. Laura Codruța Kovesi în 2011.**

C.

Concluzii comune

Ținând cont de toate cele de mai sus, Comisia de lucru care a analizat **sesizarea de plagiat** ce face obiectul acestui Raport, înaintează președintelui Comisiei Științe juridice a CNATDCU următoarele propuneri:

1. **Menținerea titlului de doctor al dnei. Codruța Laura Kövesi**, retragerea acestuia apărându-ne ca fiind o sancțiune excesivă și neadaptată;
2. **publicarea Raportului comun al Comisiei noastre și anexarea acestuia la toate exemplarele din teza dnei. Kövesi** prezente în toate bibliotecile din țară – **mai ales, în Universitatea de Vest din Timișoara**, unde teza a fost susținută.
3. **Interzicerea publicării tezei în starea actuală**, când – deși nu se poate reține plagiatul – în opinia noastră, este sub standardele de calitate ale unei teze de doctorat.

Prof. Claudia Ghica-Lemarchand

Prof. Vlad Constantinesco

Conf. Radu Chiriță

30 noiembrie 2016